

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3222/2016. (XI. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény 1. § (1) bekezdés *b*) pontja, 1. § (2) bekezdés *d*) pontja, 3. § *b*) pontja, 4. §-a, 5. §-a, 15. §-a, 18. §-a, 20. §-a, 21. §-a és 24. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott kérelmében a panaszos az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: Tv.) egyes rendelkezéseivel összefüggésben fordult az Alkotmánybírósághoz. A panaszra okot adó ügy lényege szerint az indítványozó 2007-ben készfizető kezességet vállalt egy motorkerékpár megvásárlására irányuló, devizaalapú kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség teljesítéséért. A kölcsönszerződést a bank 2010-ben nemfizetés miatt felmondta, a követelést pedig 2013-ban egy követeléskezelő cégre engedményezte, mely annak megfizetésére az indítványozót mint kezest szólította fel.
- [3] Az indítványozó elsődlegesen azt kifogásolja, hogy a Tv. hatálya a már felmondott szerződésből eredő követelésre csak akkor terjed ki, ha azt még devizában tartják nyilván. Ezért, mivel az ő esetében „a pénzügyi intézmény a követelést a felmondást követően is már, illetve később a követeléskezelő is [...] már forintban tartották nyilván”, ő „nem kapta meg a forintosítás kedvezményét”. A Tv. 1. § (1) bekezdés *b*) pontja, a 1. § (2) bekezdés *d*) pontja, a 3. § *b*) pontja, a 15. § (1) bekezdése és a 24. § (2) bekezdése tehát – hangzik az érvelés – diszkriminatívak [sértik az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését], mert a már felmondott szerződések esetében különbséget tesznek a fogyasztók vonatkozásában azon az alapon, hogy tartozásukat bármilyen okból – „a kölcsönszerződésük alapján a szerződés szerinti árfolyamon és feltételek mellett” vagy esetleg a pénzügyi intézmény saját döntése alapján – korábban forintosították-e vagy sem. A forintra történő átváltás feltételei pedig a két esetben „bizonyára eltérnek”. A Tv. szerinti forintosítást az indítványozó azért tartja előnyösebbnek, mert ebben az esetben biztosított a kívülmaradás lehetősége („a kötelezett eldöntheti, hogy elfogadja-e a forintosítás eredményét; amit nyilván nem tesz meg, ha a forintosított összeg számára nem megfelelő”).
- [4] Az indítványozó emellett kifejti, hogy a Tv. „csupán a főadóst tekinti a forintosításra vonatkozó kommunikáció címzettjének” (csak ő kérheti például a forintosítás mellőzését, stb.), ebből következően pedig a Tv. szerinti forintosítás eredménye akkor is kiterjed a kezesre, ha „ez nagyobb terhet jelent számára, mint amelyre a kötelezettség vállalása szolt”. A Tv. továbbá nem biztosítja az „adósi kifogások érvényesíthetőségének a lehetőségét” a kezes számára. Mindezek miatt a Tv. 4. §-a, 5. §-a, 15. § (2) bekezdése és 18. §-a az indítványozó szerint sérti a szerzett jogok védelmének a jogállamiság elvéből levezetett követelményét [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], az emberi méltósághoz való jogból levezetett önrendelkezéshez való jogot (Alaptörvény II. cikk), a tulajdonhoz való jogot (Alaptörvény XIII. cikk) és a diszkrimináció tilalmát [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdés].
- [5] Végezetül pedig az indítványozó a Tv. 20–21. §-át az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartja azért, mert e rendelkezések alapján a forintosítás elmaradását vagy nem megfelelő voltát csak a Tv. szerinti panaszeljáráásban lehet vitatni, a pénzügyi intézmény döntése ellen azonban nem lehet bírósághoz fordulni.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kell döntenie, ennek keretében pedig először az Abtv.-ben írt *formai* feltételeknek való megfelelést vizsgálta.

- [7] Az alkotmányjogi panaszt 2016. április 2-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a jogszabály hatályba lépésétől (mely a Tv. 22. §-a alapján a jogszabály a kihirdetését követő 3. nap, tehát 2015. október 5. napja volt) számított 180 napon belül nyújtották be.
- [8] Az alkotmányjogi panasz – eleget téve az Abtv. 52. § (1) bekezdésében és a (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt feltételeknek – határozott kérelmet tartalmaz.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt *tartalmi* feltételeit.
- [10] Az alkotmányjogi panaszt benyújtó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen kezdeményezhető, mégpedig abban az esetben, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be az Alaptörvényben biztosított jog sérelme, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. Ez azt jelenti, hogy „[a]z Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárás-fajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy, hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben.” {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [42]}
- [11] A panaszos elsődlegesen azt kifogásolja, hogy a Tv. előírásai nem vonatkoznak az ő tartozására (mivel a szóban forgó, már felmondott kölcsönszerződésből eredő tartozást a pénzügyi intézmény a Tv. hatályba lépésekor már nem devizában tartotta nyilván), a törvény hatályát megállapító előírásokon kívül pedig a jogszabály egyéb előírásait is alaptörvény-ellenesnek tartja. Tekintettel tehát arra, hogy a Tv. hatálya nem terjed ki a panaszos tartozására, felmerül a panaszos érintettségének a kérdése.
- [12] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított panaszok esetében az érintettség alapvetően akkor állapítható meg, ha a támadott jogszabályi rendelkezés a panaszossal szemben alkalmazásra került, tehát az a személyét, jogviszonyait közvetlenül érinti {3277/2012. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [6]; a 3198/2015. (X. 14.) AB végzésből következően ez megvalósulhat úgy is, hogy „a kifogásolt jogszabályok a norma címzettjei által történő alkalmazásuk révén” vannak közvetlen kihatással az indítványozóra, Indokolás [16]}. Értelmszerűen ez elsősorban akkor valósulhat meg, ha a támadott jogszabály hatálya kiterjed az indítványozóra. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor kivételesen a valamely jogosultságot megállapító jogszabály esetében a jogszabály hatálya alá nem tartozó személyek esetében sem látta akadályát a diszkriminációra alapított panaszok érdemi elbírálásának {lásd pl. 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [52]}. Le kell szögezni ugyanakkor azt is, hogy az alkotmányjogi panasz nem az absztrakt normakontroll eszköze, a jogszabály hatálya alá nem tartozó jogalanyok esetében az érintettség kizárólag akkor állhat fenn, ha a jogalkotó úgy állapít meg jogosultságot, hogy abból meghatározott tulajdonsággal rendelkező csoportot kizár, és kifejezetten ezáltal jön létre a hátrányos megkülönböztetés jelentő helyzet.
- [13] Jelen ügyben azonban az indítványozó ilyen körülményekre nem utalt. A Tv. célja a devizában fennálló tartozások forintra történő átváltásával az adóssokat terhelő árfolyamkockázat jövőre nézve történő megszüntetése. Az indítványozó tartozása azonban forintban áll fenn, azt ugyanis a pénzügyi intézmény – az indítványban nem részletezett okok miatt – már a Tv. hatálybalépését megelőzően forintra váltotta át. Amennyiben a forintra történő átváltás ténye vagy eredménye az indítványozó megítélése szerint számára esetleg hátrányos, ezt nem a Tv. okozta. Az indítványozó továbbá a Tv. szerinti „kötelező forintosítás kedvezményeként”, egyetlen előnyeként a forintosításon való kívülmaradás (*opt-out*) lehetőségét jelölte meg, ez pedig azt jelenti, hogy a panaszos lényegében azért kívánja elérni a Tv. hatályának a saját jogviszonyára történő kiterjesztését, hogy élhessen a jogszabály hatálya alól való kikerülés lehetőségével. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ez az érvelés az érintettség alátámasztására nem alkalmas.
- [14] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványban foglaltak alapján a Tv. előírásaival összefüggésben az indítványozó érintettsége nem állapítható meg, ezért az alkotmányjogi panaszt – mivel az nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésének – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. október 24.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/682/2016.

